

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

111. An Eminentissimi Cardinales in Feria sexta Parasceues possint deuenire ad scrutinium, non audito officio fieri solito in illa die, non obstante §. Similiter Bullae Gregorij XV? Et firmatur, quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

voluntatem præcipientis esse obligare ad mortale, quod non constat in casu nostro de quo loquimur. Ideo tu cogita.

RESOL. CX.

Virum Cardinales peccent mortaliter cum pluribus ferculis in Conclavi vescantur? Et explanatur hoc verbum Debeant, quid importet? Et part. 12. tr. 2. Ref. 17.

§. 1. **S**uppono in Bulla Pij IV. sic haberi, *Cardinales autem primo ipso die quo Conclave ingressi fuerint, tam in prandio, quam in cæna uno solo ferculo unius speciei tantum eoque moderato, & aliis iuxta constitutionem præfati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius cella, vel de alterius ferculo vescatur.* Ita ibi. Hoc supposito posset aliquis affirmatiuam sententiam docere; nam licet Pius IV. vbi supra, videatur vti blandis illis verbis, *contenti sint*, tamen statim subdit, *& esse debeant.* Quod verbum, vt in terminis obseruat scientia, & dignitate Eminentissimus Dominus meus Cardinalis Lugo de *Sacram. Euchar. disp. 14. sect. 7.* exprimit grauem obligationem. Idem docet frater eius germanus Franciscus Lugo de *Sacram. lib. 4. c. 6. §. 8. n. 61.* Et verbum, *debeo*, etiam Amicus in *Curs. Theol. tom. 5. disp. 5. sect. 8. nu. 20.* & Badell. in *Theol. moral. tom. 1. lib. 5. disp. 21. n. 1.* inter verba præceptiua apponunt.

Suprà hoc verb. *Debeant.* latius in fin. §. seq. huius Ref. inter principium, & medium, à vers. Imo stando. & in tom. 2. tr. 1. Refol. 142. signanter in fine §. Et quidem, & in tom. 3. tract. 6. Ref. 129. §. Ad resolutionem. cursum ad lin. 6. & in tom. 6. tr. 1. ex doctrina Ref. 8. prope finem §. 1. à vers. *equi-pollentia vero.* & in tom. 7. tr. 1. Ref. 106. §. scd. cursum, & recitativè ad lin. 7. & in tom. 5. tr. 5. ex Ref. 119. §. Sed diffice. à lin. 5. * Superius in Ref. quæ hic est sup. 96. §. His tamen ante mediū, vers. & ita, & in aliis multis eius nec.

2. Sed licet superius dicta nimium virgere videantur; ego tamen negatiuæ sententiæ adhaereo: existimo enim verba Pij IV. de quibus est quæstio continere consilium, & exhortationem; cum enim potuerit Pontifex vti grauioribus verbis imperium explicantibus v. g. *Inbemus, Præcipimus*, &c. tamen ab huiusmodi præcipiendi rigore temperauit, & mollibus verbis vsus est. Ergo signum est verè non imposuisse præceptum, quod patet ex obseruantia subsequenti, non abrogatiua legis, sed interpretatiua, & declaratiua eius verborum. Vnde vt * superius diximus obseruantia subsequens declarat legem, & illustrandum est, *leg. si de interpretatione ff. de legibus & capite cum contingit de transact. & docet & Mastrillus Decis. 52. numero 14. Parisius conf. 36. num. 8. Carena. de S. Officio part. 5. titul. 1. numer. 7. 2. & alij* Imo stando in rigore iuris, nego Eminentissimo Domino meo Cardinali Lugo, Vasquezio, Sanchez, & Castro Palao verbum, *debeo*, importare semper præceptum, & contra supradictos adducam ex eadem Societate Patrem Tamburinum opuscul. de *commun. capite 1. §. 6. numer. 52.* vbi sic ait, *Quamuis aliqui doceant per illud verbum, debet, importari in legibus necessitatem præcepti mortalis; tamen alij qui negant, & solum per illud concedunt importari debitum conuenientie, & honestatis.* Ita ille probabiliter quidem, cui adde etiam Lezanam. *tomo 5. part. 2. in Mari magno Seruitarum §. 13. numer. 42.* & Barbosa in *dictione 77. numer. 9.* quod probatur ex *Can. ad eius distict. 5.* in quo dicitur, *Mulier nisi purgationis dies transeat, viro suo admisceri non debet*, vbi non nisi consilium, seu debitum eiusdem conuenientie, & honestatis, & non præcepti significatur, vt ipsemet Sanchez libro 9. de *matrimon. disp. 21. numero 11.* Rursus ex *dist. 1. cap. vestimenta*, vbi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis sic dicit, *Quæ neque ab alijs debent contingi, aut ferri nisi à Sacris hominibus. Quem textum expendens Suarez de Euchar. distict. 81. sect. 8. §. tertium exemplum*, sic habet, *Quæ verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum; non debent*

non videntur in rigore significare obligationem; sed decentiam quandam, aut non intelliguntur, &c. Et in Sacris quidem litteris per idem verbum, *debet*, conuenientiam, decentiamque notari solemne est. Matth. cap. 3. *Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me.* Ioan. 13. *Et vos debetis aliter alterius lauare pedes.* Tobias 10. *Te non debuimus dimittere ire à nobis.* Et similia passim. Et deinde Præpositus 1. 2. *D. Thom. qua. 95. disp. 3. dub. 2. num. 15.* Vasquez, & Sanchez, quos citat Caltrus Palao *tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 9. num. 2.* asserunt verbum *oportet*, non inducere obligationem ad mortale: ergo nec inducere dicendum est verbum *debeo*, quænam enim differentia est inter *me oportere facere & me debere hoc facere.*

3. Itaque dicendum est DD. Cardinales non peccare mortaliter, si dum existunt in Conclavi vescantur pluribus ferculis, non obstantibus verbis Bullæ Pij IV. tanquam non continentibus præceptum, sed exhortationem, Et dicta verba ita etiam consuetudo subsequens intellexit, declarauit, & interpretata est.

RESOL. CXI.

An Eminentissimi Cardinales in Feria sexta Parasceues possint deuenire ad scrutinium, non audito Officio fieri solito in illa die, non obstante §. Similiter, Bulla Greg. XV?

Et firmatur, quod in Feria sexta Parasceues nemini licitum est sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. Et deducitur, an officium fieri solitum à Sacerdote, extracto Sacramento è sepulchro, sit vere Sacrificium, & Missa dici possit?

Et an populus Christianus teneatur illud officium audire, si in die Parasceues incidat dies festus de præcepto? Et discutitur, an consumptio Sacerdotis pertineat ad essentiam Sacrificij Missæ, vel sit tantum pars illius integralis?

Et tandem quaeritur, an Cardinales inciderent in excommunicationem, si alijs diebus omitterent solitum Missam & procedant ad scrutinium: Ex part. 12. tr. 2. Refol. 18.

§. 1. **I**n dicto §. sic habetur, *Similiter ne electio pro-trahatur, statim, & ordinamus, sub simili excommunicationis pena eo ipso incurrenda scrutinium bis singulis diebus peragatur, ita ut etiam perficiatur, mane scilicet post solitam missam, &c.* Deinde firmandum est, quod Feria sexta Parasceues omnes Doctores testantur; nemini licitum esse sacrificare ob prohibitionem factam ab Innocentio I. *Epistol. 1. ad Decem. capite 4.* & refertur *cap. Sabbato de consecr. distict. 13.* Rationem congruentiæ reddit D. Thomas *quaest. 83. artic. 2. ad 2.* quia eo die Ecclesia recolit realem Christi Passionem, & mortem. Non igitur expedit mysticam, & incrementum mortem exhibere. Vnde male opinati sunt aliqui, quos tacito nomine asserit Emanuel Sà *verb. Missa numer. 57.* asserentes in illa die posse Missam dici, contra quos inuehitur Eminentissimus Cardinalis Lugo de *Euchar. disp. 20. sect. 1. num. 15.* & Dicaillus de *Sacram. 10. tr. 5. disp. 4. dub. 2. n. 30.*

2. His positis resolutio præsentis difficultatis pendet ex illa quæstione, An Officium fieri solitum à Sacerdote extracto Sacramento è Sepulchro, sit verè Sacrificium, & Missa dici possit? Et prima opinio affirmat. Ita docet Ledesma 1. *part. 4. quæstione 23. artic. 4.* citans Albertum Magnum in *4. disputat. 10. §. 13. artic. 24.* & videtur asserere Scotus in eodem *4. vers. R. 13. dist. 13. quæst. 2.* Gabriel *ibidem quæst. 1. & D. Augustin. lib. 20.*

lib. 20. contra Faustum Manicheum cap. 18 vbi ita :
Vnde iam Christiani peracti eiusdem Sacrificij memo-
riam celebrant Sacro sancta oblatione & participatio-
ne corporis, & Sanguinis Christi. Probatur hæc opi-
nio ex variis Argumentis, quæ adducit Fagun-
dez de Preceptis Eccles. pr. 1. lib. 3. capit. 4. num. 3.
ideo tenent quod in sexta Feria maioris Hebdoma-
dæ offertur verum Sacrificium, & tamen non con-
secratur Hostia, sed offertur Hostia consecrata die
antecedenti : ergo consecratio ipsa non est de essen-
tia Sacrificij: ergo tota essentia illius consistit in obla-
tione Hostiæ consecratæ. Ita dicunt omnes Doctores
citati num. 2. Quod autem eo die offeratur in Ec-
clesia verum Sacrificium, patet in primis ex D. Au-
gustino lib. 10. de Civitate Dei cap. 20. vbi hoc Sa-
crificium Missæ appellat quotidianum, quod quoti-
die in Ecclesia celebretur, & nullus sit dies in quo
non celebretur, ibi : *Christus IESVS in forma
Dei Sacrificium cum quo vnus est Deus, in forma serui
sacrificium maluit esse quam sumere, ne vel hac occa-
sione quisquam existimaret cuiuslibet sacrificandum esse
creatura, per hoc, & Sacerdos est ipse offerens, ipse
est oblatio, cuius rei Sacramentum quotidianum esse vo-
luit Ecclesie sacrificium, cum ipsius rei ipse sit caput, &
ipsius capitis ipse sit corpus, tam ipsa per ipsum, quam
ipse per ipsam suctus offerri.* Patet secundo ex Oratio-
ne quam Ecclesia in Officio illius diei profert, quæ
sic habet. *In Spiritu humilitatis, & animo contrito
suscepimus a te Domine, & sic fiat sacrificium nostrum
in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi Domine Deus. Et
postea ait Sacerdos : Orate fratres, ut meum ac ve-
strum sacrificium, acceptabile fiat, &c.*

3. Aliqui verò putant non solum ad essentiam
illius pertinere, sed etiam totam illius essentiam in
consumptione esse positam Sacerdotis, non in con-
secratione, nec in oblatione, nec in alia actione il-
lius. Ita docet Albertus Magnus in 4. dist. 13. art. 24.
Ledesma 1. p. 4. quæst. 23. art. 4. ad finem. Angles in
floribus, tit. de Missa, pag. 185. & Concilium Tole-
tanum citatum in capite. Relatum. de consecrat. disput. 1.
& quidam alij recentiores, veluti Victoria, Peña,
& Banez, quos refert Henriquez lib. 9. de Missa c. 8.
num. 5. Putant enim per consumptionem tantum Sa-
cerdotis conferri fructum sacrificij ex opere operato
illis, pro quibus Sacerdotes specialiter sacrificium of-
ferunt, & Missam applicant. Probatum, quia olim
in lege veteri immolatio, & sacrificatio animalis,
erat occisio, & consumptio illius, vt patet in fac-
rificio holocausti, quod totum ardebat flammis,
& cuius nullam partem Sacerdotes comedebant,
& quamvis nullam partem illius comederent : tamen
in omnibus sacrificijs legis veteris fiebat con-
sumptio animalis sacrificati; partim per ignem, &
flamas, quasi eo signo sensibilis ignis per Sacerdo-
tes applicati, acceptaret Deus per illos; tanquam per
suos ministros, præsentem donationem Sacrificij,
partim à Sacerdotibus deuorantibus eam partem re-
liquorum sacrificiorum, quæ sibi contingebat. Pro-
batum secundo, quia Christus Dominus in Cruce mo-
rens dixit : *consummatum est.* Matth. 27. quasi in con-
sumptione, & consumptione consisteret essentia
sacrificij, & ideo aiunt, & Sacrificium Missæ Græcè
dicitur *Thysa, & Teleti*, id est mactatio, & consum-
matio, vel consumptio. Addunt præterea huiusmodi
Doctores in sexta feria Hebdomadæ sanctæ, fieri
vnum Sacrificium Missæ, & teneri populum Chri-
stianum illi assistere, si incidat in diem festum, de
præcepto, huiusmodi sexta Feria Parasceues; quia
ibi datur vera consumptio Sacerdotis, in qua tota
essentia Sacrificij sita est, Hostiæ præconsecratæ in
vna tantum specie, dispensante Ecclesiæ consuetu-
Tom. IX.

dine, in consecratione, quæ consuetudo durat in
Ecclesia à plus mille annis iuxta Rabanum l. 2. In-
sit. Clericorum cap. 37. & alios. Et ideo secundum
hanc opinionem tenetur populus audire Missam in
sexta feria Parasceues, si in ea incidat dies Annun-
ciationis Beatæ Virginis, & tenentur Prælati inbere,
vt Missa dicatur, vt populus illam audiat & si id ita
fit in aliqua Prouincia, aut Diocesi, iuste, fit, &
sanctè fit, & ideo fit, quia sequuntur Prælati ibi
eam opinionem, quæ docet totam essentiam sacrifi-
cij in sola consumptione consistere, quæ opinio est
probabilis, & quia adhuc illis non constat, an con-
secratio sit de essentia sacrificij necne. Ita Doctores
citati & ex Neotericis Araujo ad 3. par. D. Thoma q.
83. ar. 6. n. 35.

4. Sed his non obstantibus ego puto Consum-
ptionem Sacerdotis non pertinere ad essentiam Sa-
crificij Missæ, sed esse partem integram illius, &
perfectionem tantummodo extrinsecam, & totam
illius essentiam positam esse in consecratione, &
ideo pro hac sententia in par. 2. tract. 14. Resolut. 62.
adduxi plures Doctores, & declarationem Sacræ
Congregationis Rituum asserentis, quod si Festum
Annunciationis accideret in Feria Parasceues, non
adit præceptum audiendi Missam, quia in illa die nõ
adest Missa, cum non adit consecratio. Probatum
hæc opinio, quia in consecratione reperitur om-
nes condiciones requisitæ ad Sacrificium Missæ. In
primis per eam repræsentatur mors Christi, deinde
in ea fit mutatio panis, & vini in Corpus Christi :
tertiò, quia est res visibilis : fit enim hæc mutatio
in speciebus visibilibus, ac signis sensibilibus; quar-
to quia fit in cultum, & honorem Dei auctoris re-
rum omnium, & hæc sunt condiciones requisitæ ad
Sacrificium Missæ. Et ita hanc sententiam me citato
tenet Leandrus de Sacram. tom. 2. tr. 8. disp. 5. q. 23. eum
aliis penes ipsum.

5. Stando igitur in hac vltima opinione ego ex
Sacro Conclauo consultus ab Eminentiss. Cardinali
N. respondi, ad casum propositum in rigore, & se-
cluso scandalo, & contemptu, posse Dominos Car-
dinales ad Scrutinium deuenire in Feria Parasceues
non audiendo Officium in illa fieri solitum, quia
verba, §. Similiter, Gregorij X. non possunt veri-
ficari pro illa die; cum non adit solita Missa, Mis-
sa enim in illa die non offertur, neque adest. Verum
quia contrariæ sententiæ suam habent probabilita-
tem, ego consului Dominis Cardinalibus debere
prius officium illud, seu Missam, vt dicitur, audire,
& postea Scrutinium incipere, & ita factum fuisse
postea mihi dixerunt.

6. Sed an Cardinales inciderent in Excommuni-
cationem si aliis diebus omitterent solitam Missam,
& procederent ad Scrutinium? Affirmatiuè respon-
dent aliqui, vt patet ex dicto §. Similiter, & videtur res
grauis sine implorato diuino auxilio deuenire ad ele-
ctionem Pontificis. Alij negatiuè respondent, putant
enim durum esse ex omissione *Veni Creator Spiritus,*
&c. in censuram incurri, vnde putant excommuni-
cationem respicere tantum Scrutinium bis in die fa-
ciendum, vt demonstrant verba dicti §. Similiter, Audi-
tionem item Missæ, ac *Veni, Creator, &c.* pertinere so-
lum ad directionem, & ad circumstantiam acciden-
talem. Ideo tu cogita. Et quidem videtur res grauis
procedere ad electionem Pontificis absque implorato
diuino auxilio, præsertim in Missa.

RESOL. CXII.

An Summus Pœnitentiarius possit absoluere ab excommuni-
catione

N n 2

municatio n

Quæ hic est
in ro. 2. tr. 3.
Ref. 19. si-
gnanter à
lin. 4. §. 1. a
verf. Ratio,
& seq.

MATI
X
LII